

prof. dr hab. Andrzej Lisowski
Uniwersytet Warszawski
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej
i Gospodarki Przestrzennej

Ocena
dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego
w postępowaniu habilitacyjnym dr Lucyny Przybylskiej
z Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego

Recenzja została sporządzona na podstawie obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności:

Ustawa z dnia 14 marca 2003 L. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595);

Ustawa z dnia 18 marca 2011 L. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011 nr 84 poz. 455).

[Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego](#) (Dz.U. nr 196 poz. 1165).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 3 października 2014 L. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr Lucyny Przybylskiej została przygotowana na podstawie następujących dokumentów: wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, kopii dyplomu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora nauk o Ziemi, w zakresie geografii, specjalność geografia religii, autoreferatu przedstawiającego opis dorobku i osiągnięcia naukowe, wykazu opublikowanych prac naukowych. Przedstawiono również informację o dorobku dydaktycznym, organizacyjnym oraz współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą, o działalności popularyzującej naukę. Do wniosku jako dokumentację dorobku naukowego dołączono monografię pt „Sakralizacja przestrzeni publicznych w Polsce” (rozprawę habilitacyjną) wydaną w 2016 r. oraz 10 wybranych publikacji wydanych w latach 2007-2016 (po uzyskaniu stopnia doktora). Habilitantka za swoje główne osiągnięcie naukowe uznaje rozprawę habilitacyjną, która jest podsumowaniem studiów nad procesami sakralizacji przestrzeni publicznej w Polsce.

Habilitantka uzyskała stopień magistra geografii w Uniwersytecie Gdańskim ((1997) oraz stopień magistra teologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1998). Dr Lucyna Przybylska rozprawę doktorską pt. „Kształtowanie przestrzeni sakralnej Gdyni w latach 1945-

2002” obroniła w 2004 r. uzyskując stopień doktora nauk o Ziemi, w zakresie geografii na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Antoni Jackowski, a recenzentami doc. dr hab. Zygmunt Górka (Uniwersytet Jagielloński) i dr hab. Marek Dutkowski (prof. Uniwersytetu Szczecińskiego). Habilitantka w 2007 r. została zatrudniona w Instytucie Geografii Uniwersytetu Gdańskiego na etacie adiunkta.

Ocena merytoryczna głównego osiągnięcia naukowego

Monografia pt. „Sakralizacja przestrzeni publicznych w Polsce” jest najważniejszą pracą w dorobku Habilitantki i jej studiów geograficzno-kulturowych nad sakralizacją przestrzeni publicznej na obszarze Polski. Recenzentem wydawniczym rozprawy habilitacyjnej była dr hab. Izabela Sołjan (Uniwersytet Jagielloński).

Opracowanie na temat sakralizacji przestrzeni publicznej w Polsce jest próbą syntezy dotychczasowych badań Habilitantki, bowiem znaczna część pozostałego dorobku także skupia się na tej problematyce. Jak stwierdziła Habilitantka część wyników badań opublikowanych na łamach czasopism została wykorzystana w rozprawie w przereklamowanej formie. Odmienność tej pracy w stosunku do poprzednich opracowań polega na próbie całościowego podejścia do problematyki sakralizacji przestrzeni (formy, obszary miejskie i wiejskie, różne układy przestrzenne, ocena społeczna) i poszukiwaniu prawidłowości przestrzennych tego procesu.

Przedstawiona praca najbardziej nawiązuje do koncepcji geografii religii zgodnej z definicją Parka (1994): „opis i interpretacja przestrzennych relacji, krajobrazów i miejsc świętych oraz praktyk religijnych”. W opracowaniu o tak złożonym przedmiocie badań ważna jest prezentacja przejrzystej konceptualizacji i operacjonalizacji pracy. Ogólnie tę część pracy oceniam pozytywnie, choć może ona budzić pewne zastrzeżenia. Dyskusyjne jest przypisanie jednemu z rodzajów sakralizacji (obiektów i zjawisk religijnych) miana „(tym)czasowego”. Takie podejście odbiega od kryteriów przedmiotowych zastosowanych w przypadku wyróżnienia „architektury” i „nomenklatury”. Aczkolwiek ogólny podział jest uzasadniony. m.in. ze względu na operacjonalizację badań. Kwestia zaliczenia wszystkich przedmiotów sakralizacji jako uwarunkowanych religijnie też mogłaby być przedmiotem dyskusji, czego Habilitantka jest świadoma zastanawiając się w dalszej części pracy nad przyczynami wzniesienia krzyży powypadkowych przy drogach, prezentując koncepcję *genius loci* lub przenikanie się przestrzeni sakralnej i publicznej, dostrzegając przypadki łączenie elementów religijnych i politycznych w pewnych wydarzeniach z założenia religijnych oraz niebezpieczeństwo banalizacji przestrzeni poprzez niektóre przejawy jej sakralizacji.

Zaletą rozprawy jest konsekwentne dążenie do empirycznej weryfikacji hipotez, ale sposób ich sformułowania budzi pewne zastrzeżenia. Hipoteza to odpowiedź na pytanie badawcze, możliwa do sprawdzenia empirycznego. Nie powinna zawierać sformułowań, które nie wymagają dowodu lub weryfikacji, ponieważ są ogólnie znane albo wręcz oczywiste. Zaryzykuję stwierdzenie, że racją bytu geografii jest przekonanie o istnieniu większego zróżnicowania powierzchni ziemi niż jej jednolitości. Przedstawione hipotezy eksponują natomiast zróżnicowanie a) rodzajów i form sakralizacji; b) zróżnicowanie przestrzenne sakralizacji c) zróżnicowanie oceny sakralizacji. Operacjonalizacja tak zarysowanych hipotez wymagałaby uściślenia na czym polega zróżnicowanie? jaki jest stopień zróżnicowania? kierunek zmian zróżnicowania? Jakie są czynniki zróżnicowania? Które z nich są ważniejsze, a które mniej ważne? Te ostatnie pytania dotyczą zarówno interpretacji zmian w czasie, jak i zróżnicowania przestrzennego. Jeśli Habilitantka zakładała postępy sakralizacji, to wiele uwarunkowań dodatkowych (np. dominujące wyznanie w Polsce) przemawia za hipotezą o pozytywnej ocenie sakralizacji. Jeśli takie założenia są niestuszne, to jakie argumenty przemawiały za przyjęciem hipotezy o zróżnicowaniu postaw? Poprawnie sformułowane hipotezy powinno zawierać takie uzasadnienie.

Pewną wątpliwość recenzenta budzi też cel pracy, którym jest udowodnienie hipotezy, że w latach 1989-2013 nastąpiła w Polsce sakralizacja przestrzeni publicznych" (s.17). „Nastąpiła sakralizacja” może oznaczać, że: a) tego procesu nie było pierwotnie; b) ten proces uległ intensyfikacji. W kolejnym stwierdzeniu Habilitantka deklaruje, że nie chce konfrontować procesu sakralizacji z procesem desakralizacji, ponieważ ta kwestia nie należy „do zakresu niniejszej monografii”, choć kwestia ta powraca w różnych miejscach pracy, choćby w interesującym podrozdziale o interakcjach przestrzeni sakralnych i publicznych. Jeśli założymy, że Habilitantka zamierzała zweryfikować hipotezę o intensyfikacji sakralizacji, to należałoby porównać stan sakralizacji w 1989 r i 2013 r. zgodnie z zakresem czasowym pracy. Gdyby Habilitantka konsekwentnie trzymała się wyznaczonego zakresu czasowego obraz sakralizacji byłby trochę inny („w niektórych przypadkach” sięgano wstecz do lat 40. i 50. ubiegłego wieku).

Opracowanie składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza część pracy ma zdecydowanie charakter teoretyczno-metodologiczny. Część pierwsza (wstęp, rozdział 1,2,3) zawiera konceptualizację badań, prezentację procesów sakralizacji i desakralizacji we współczesnym świecie, uwarunkowania manifestacji religii w przestrzeni. Druga część pracy ma charakter bardziej empiryczny, w której Habilitantka dokonuje identyfikacji postępów procesu sakralizacji w Polsce w wymiarze architektonicznym, behawioralnym i nomenklaturowym oraz przedstawia wybrane konflikty dotyczące sakralizacji oraz ocenę społeczną procesu. Kończącą część pracy stanowią zakończenie i wnioski.

Część teoretyczną rozprawy oceniam pozytywnie, aczkolwiek z niektórymi interpretacjami Habilitantki nie wszyscy muszą się zgadzać np. dotyczących roli religii w sferze publicznej i prywatnej. Doceniam jednak komunikatywny przekaz tła teoretycznego procesu sakralizacji przestrzeni publicznej. Jestem również pełen uznania dla dobrze przemyślanej syntezy i *last but not least* erudycji młodej badaczki. Habilitantka wykazuje dobre przygotowanie teoretyczne i dość swobodnie porusza się w literaturze z różnych nauk humanistycznych i społecznych, wśród faktów dotyczących niezwykle złożonych procesów i umiejętnie dokonuje ich selekcji i interpretacji. Stanowi to o oryginalności tej pracy w dotychczasowym dorobku polskiej geografii religii, niezależnie od samego zakresu przedmiotowego rozprawy.

W części empirycznej pracy widoczne jest konsekwentne dążenie Habilitantki do empirycznej weryfikacji hipotezy o postępującej sakralizacji przestrzeni publicznej, chociaż weryfikacja ta nie ma jednolitego charakteru. Hipoteza ta wydawała się najłatwiejsza do weryfikacji, ale dostępność danych ograniczyła możliwość unifikacji analizy zmian liczby obiektów i form sakralizacji w czasie. Sięgnięto też czasami w tych porównaniach tylko do wybranych lat, co sprawiło, że o ewentualnych przemianach, jak napisała autorka, można było wnioskować pośrednio (s. 180). Jednocześnie taki sposób identyfikacji utrudniał sformalizowane badanie relacji między intensywnością sakralizacji a hipoteczными czynnikami, które również w organicznym stopniu mogły przyjąć bardziej sformalizowaną postać (czynniki religijne i czynniki polityczne uznano za najważniejsze w różnicowaniu procesu sakralizacji). Stosowana metoda wyjaśniania unika bardziej sformalizowanej weryfikacji zależności, a samo wyjaśnienie przyjmuje postać tzw. szkicu wyjaśniającego (*explanation sketch*). Oferuje się przypuszczalną rekonstrukcję relacji odwołując się do pewnych uwzględnianych i nieuwzględnianych dotychczas faktów oraz przywoływanych twierdzeń z literatury uzasadniających ich znaczenie. W rezultacie badacz sugeruje bardziej możliwe wyjaśnienie i niekompletną generalizację niż podaje wyniki możliwe do kolejnej weryfikacji przez innego badacza.

Niemniej, o inwencji Habilitantki w warstwie wyjaśniającej pracy świadczą np. rozmaite próby identyfikacji uwarunkowań specyficznych układów zróżnicowania liczebności i rozmieszczenia obiektów, wydarzeń i nazw związanych z religią rzymskokatolicką, z wykorzystaniem właściwego klasycznej orientacji metodologicznej geografii człowieka podejścia odwołującego się do współwystępowania zjawisk. Kwestie te są rozpatrywane w różnej skali przestrzennej (województwa, miasta wojewódzkie, wybrane miasta, różne kategorie dróg, dzielnice niektórych miast). Udało się zidentyfikować pewne charakterystyczne cechy rozmieszczenia niektórych obiektów i zjawisk religijnych w skali kraju i miast wojewódzkich.

Jak „delikatną materią” jest proces sakralizacji potwierdza rozdział o ocenach lokalizacji krzyży powypadkowych i konfliktów w sprawie nadawania patronów ulicom i szkołom. Habilitantka relacjonuje stanowiska ludzi i ich argumentację. Zakres opozycyjnych stanowisk jest trudny do jednoznacznego określenia. Ta część pracy wymagałaby rzeczywiście bardziej rozbudowanych badań, czego Habilitantka jest świadoma. Autorka zidentyfikowała trzy poziomy dyskusji: zgodności z kanonami ładu przestrzennego, ideologii politycznej lub religijnej oraz na polu kultury. Ciekawe, że w przypadku krzyży argumentacja zwolenników i oponentów ma tło albo religijne albo polityczne, a rzadko związana jest z kanonami ładu przestrzennego. Natomiast w przypadku oponentów wobec zmian nazw ulic argumentacja miała charakter pragmatyczny: przyzwyczajanie, utrudnienia związane ze zmianą adresu, traktowania nazwy ulicy jako standardowego identyfikatora, bez rozbudowanych konotacji znaczeniowych.

W zakończeniu rozprawy przekazano w sposób uporządkowany wyniki badań poprzez ich segmentację w odniesieniu do postawionych hipotez. Bogaty komentarz wraz z licznymi wątkami krytycznymi świadczy o dojrzałości badawczej. Habilitantka spodziewa się dalszej sakralizacji przestrzeni publicznych w Polsce oraz sygnalizuje potrzebę badań sfery niekonwencjonalnych przejawów religii w przestrzeni. Niezależnie od pewnych uwag krytycznych uważam, że ta oryginalna praca spełnia warunki stawiane rozprawom habilitacyjnym.

Ocena pozostałego dorobku naukowo-badawczego

Dorobek naukowy dr Lucyny Przybylskiej w latach 1996-2016 stanowiły 63 prace, w tym 50 oryginalnych prac twórczych. Po uzyskaniu stopnia doktora przygotowała ogółem 48 prac naukowych (w tym trzy przyjęte do druku). Wyraźne zwiększenie aktywności na polu publikacyjnym nastąpiło od 2011 r. W ciągu ostatnich 6 lat Habilitantka publikowała w ciągu każdego roku blisko 5 opracowań. Wśród 48 publikacji naukowych opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora są 3 monografie (łącznie z rozprawą habilitacyjną, w tym jedna współautorska), 23 artykuły w czasopismach, 21 rozdziałów w pracach zbiorowych. W Jej dorobku dominują wyraźnie opracowania autorskie (90%). Habilitantka podaje informacje o swoim wkładzie w przygotowanie publikacji, ale dokumentacja nie zawiera oświadczeń współautorów, potwierdzających złożone deklaracje. Habilitantka opracowała recenzję książki naukowej, ale zaliczyła je do dorobku popularyzującego naukę. Ponadto recenzowała sześć artykułów w czterech czasopismach krajowych z listy B MNiSW, była współorganizatorem dwóch konferencji naukowych oraz członkiem komitetu naukowego konferencji ogólnopolskiej.

Dr Lucyna Przybylska opublikowała jedną pracę w czasopiśmie (wydawany w Czechach) znajdującym się na liście A MNiSW (15 pkt.) oraz 16 artykułów w czasopiśmie, które znajdują się na liście B MNiSW (m.in. *Prace Geograficzne, Geographica Polonica, Bulletin of Geography; Socio-economic Series*), z których tylko 3 są bardzo nisko punktowane (3 punkty). Jeden artykuł będzie zamieszczony w czasopiśmie z listy A (20 pkt), a drugi z listy z listy B (9 pkt), a trzeci C MNiSW, z przypisanymi 10 punktami (w dokumentacji są potwierdzenia przyjęcia lub skierowania do druku). Za granicą wydano ogółem 6 artykułów, które były opublikowane w Czechach, Rumunii, USA, Rosji, ale tylko jeden posiada IF.

Większość prac wydano w wydawnictwach zlokalizowanych w Gdańsku, Gdyni lub w Krakowie (56%), a pozostałe teksty zostały wydane w wielu ośrodkach akademickich w Polsce (m.in. Warszawie, Łodzi, Bydgoszczy, Lublinie, Toruniu, Sosnowcu). Habilitantka opublikowała w języku angielskim 10 prac, a za granicą zostało wydanych 6 opracowań (Czechy, Rumunia, Rosja). Siedem publikacji po uzyskaniu doktoratu miało charakter popularno-naukowy. Habilitantka nie ma cytowań w bazie Web of Science, a w bazie Publish or Perish jest tylko 14 cytowań (h-3). W załączonym do dokumentacji zestawieniu cytowań Habilitantka wymienia 14 prac i 33 cytowania (w tym 3 za granicą). Dane te świadczą o lepszej znajomości dorobku naukowego Habilitantki w kraju.

Publikacje dr L. Przybylskiej po uzyskaniu stopnia doktora dotyczyły niemal wyłącznie problematyki geografii religii, a w większości tematyki przestrzeni sakralnej. W toku rozwoju naukowej tematyka ta była poszerzana i pogłębiana o nowe aspekty, poczynając od materialnej struktury przestrzeni sakralnej i czynników wpływających na jej kształtowanie, poprzez wzbogacania analizy o kolejne formy przestrzeni sakralnej (nazewnictwo, krzyże powypadkowe) do procesu współczesnych przemian przestrzeni sakralnej i oceny społecznej sakralizacji przestrzeni publicznej. Pierwszym poligonem badawczym był obszar Gdyni, ale zakres tych prac ulegał rozszerzaniu na większe skale przestrzenne. Podejmowała też prace dotyczące problematyki metodologicznej w geografii religii np. definicji pojęcia przestrzeni sakralnej.

Zainteresowania Habilitantki w ostatniej dekadzie koncentrują się na problematyce sakralizacji przestrzeni, który to nurt badań dopiero w ostatnich dekadach był przedmiotem większego zainteresowania wśród geografów. Dr Przybylska w jednej ze swoich prac uzasadnia to nikłe zainteresowanie sytuacją społeczno-polityczną w Polsce przed 1989 r., ale nie mniejsze znaczenie miał obserwowany w światowej geografii człowieka od dekady lat 90. tzw. „zwrot kulturowy”, który skłaniał do podejmowania przez geografów badań m.in. w zakresie geografii religii. Zwrot ten łączył się z przypisywaniem czynnikowi kulturowemu (społeczno-kulturowemu) istotnej roli w procesach rozwojowych i utrzymywaniu tożsamości

indywidualnej i kolektywnej w epoce globalizacji. Zdaniem Davida Ley geografia religii była zawsze lepiej rozwinięta w tych krajach, w których istotną rolę odgrywała geografia kultury.

W ocenie dorobku naukowo-badawczego poza rozprawą habilitacyjną ważną pozycją w dokumentacji przedstawionej przez habilitantkę stanowi praca pt. *Zróżnicowanie przestrzeni sakralnej Gdyni*, która jest jednak zmienioną wersją pracy doktorskiej, co nasuwa pewne wątpliwości, czy powinna być przedmiotem oceny jako elementu dorobku po uzyskaniu stopnia doktora. Opracowanie to znalazło się także w spisie 10 wybranych publikacji naukowych. Pozostałe 9 publikacji załączonych do dokumentacji wniosku stanowią artykuły z lat 2007-2016, z których ostatni został opublikowany on-line w czasopiśmie z listy A. Jest to również jedyna praca współautorska w tym spisie. Pozostałe prace dotyczą w większości kwestii sakralizacji przestrzeni publicznej w Polsce (wątki z tych prac zawarte są w rozprawie habilitacyjnej), z wyjątkiem pracy o współpracy sanktuarium Św. Maksymiliana z samorządem w Gdyni oraz pracy o tutoring, która dotyczy już bardziej kwestii dydaktycznych, o których to osiągnięciach Habilitantka napisała w innym miejscu dokumentacji.

Nie wypowiadając się w kwestii monografii nt. sakralizacji przestrzeni w Gdyni stwierdzam, że wśród przedstawionych do oceny publikacji (poza głównym osiągnięciem naukowym) dominują prace mające w znacznym stopniu eksploracyjny charakter i słabszą warstwę teoretyczną, koncentrując się na identyfikacji pewnych elementów przestrzeni sakralnej. Podejście takie nie jest rzadkie w pracach geograficznych, które często skupiają się na identyfikacji nowych faktów i ich porządkowaniu. W przypadku podejmowania tematów badawczych dotyczących nowych zjawisk i procesów przyczyniają się one jednak do wzbogacenia wiedzy, stając się materiałem wyjściowym do dalszych pogłębionych badań. Najwyżej oceniam prace opublikowane w czasopismach z listy A (nr 1, 2) oraz w Pracach Geograficznych UJ (nr 38). Wyższa ocena tych publikacji wynika z ich lepszej konceptualizacji i operacjonalizacji. Opracowania te mają charakter syntetyczny, podejmują próby porządkowania, klasyfikacji i typologii różnych aspektów sakralizacji przestrzeni, identyfikują pewne zależności funkcjonalne i przestrzenne.

Oryginalność prac dr L. Przybylskiej polega na całościowym spojrzeniu na procesy sakralizacji przestrzeni publicznych w różnych skalach przestrzennych oraz podejmowaniu prób identyfikacji czynników wpływających na zróżnicowanie natężenia tego procesu. W najbardziej dojrzałej formie zostało to przedstawione w monografii stanowiącej rozprawę habilitacyjną. O dojrzałości naukowej dr L. Przybylskiej świadczy również sposób przygotowania autoreferatu, w którym w uporządkowanej formie przedstawiła swoje zainteresowania badawcze oraz problematykę rozprawy habilitacyjnej. Uważam, że

umiejętność syntetycznej prezentacji swoich osiągnięć naukowych jest ważnym kryterium oceny dojrzałości naukowej kandydata do stopnia doktora habilitowanego.

Dr L. Przybylska była kierownikiem i głównym wykonawcą projektu „Sakralizacja przestrzeni publicznych w Polsce”, finansowanego przez NCN (Konkurs OPUS 3 w latach 2012-2014) oraz projektu realizowanego w ramach badań własnych na Uniwersytecie Gdańskim („Zróznicowanie przestrzeni sakralnej w Gdyni”). Uczestniczyła w 19 konferencjach krajowych (na wszystkich z referatami) oraz 11 międzynarodowych (w tym czterech za granicą: w Belgii, Niemczech, Obwodzie Kaliningradzkim i Wielkiej Brytanii). Była koordynatorem jednego z tomów monografii nt. Gdyni oraz jest współredaktorem czasopisma (*Tutoring Gedanensis. Czasopismo Tutees i Tutorów*).

Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski

Dr Lucyna Przybylska ma bogaty dorobek dydaktyczny i popularyzatorski. Prowadziła różnorodne zajęcia dydaktyczne w Instytucie Geografii UG na kierunkach geografia i gospodarka przestrzenna, a także na Wydziale Biologii i Wydziale Ekonomicznym oraz w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego. Prowadziła zajęcia m.in. z geografii religii, geografii regionalnej, geografii morza, geograficznych uwarunkowań kształtowania przestrzeni, zapobiegania konfliktom przestrzennym (17 różnych wykładów, ćwiczenia, seminaria). Uzyskała Certyfikat Tutora i Certyfikat Praktyki Tutoringu i realizuje aktywnie tę formę działalności dydaktycznej w IG UG. Współtworzyła czasopismo internetowe *Tutoring Gedanensis. Czasopismo Tutees i Tutorów* oraz pełni w redakcji funkcję zastępcy redaktora naczelnego.

Do innych osiągnięć kandydatki do stopnia doktora habilitowanego należą: pełnienie funkcji promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim na Uniwersytecie Jagiellońskim, promotorstwo 5 magistrantów i 34 licencjuszy oraz sprawowanie funkcji opiekuna Koła Naukowego Doktorantów w swojej macierzystej uczelni. Odbyła staże zagraniczne w Lipsku i Poczdamie w ramach programu LPP_Erasmus. W sferze popularyzacji nauki prowadzi wykłady i warsztaty (na Festiwalu Nauki i w szkole podstawowej). Popularyzuje wiedzę na temat Pomorza w czasopiśmie lokalnym *Roczniki Gdańskie* i współpracuje z Muzeum Miasta Gdyni. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Instytutu Bałtyckiego od 2008 r.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Habilitantka ma wyraźnie ukierunkowane, choć wąskie zainteresowania badawcze. Wykazuje niewątpliwie istotną aktywność naukową, o czym świadczy dorobek publikacyjny, kierowanie projektami badawczymi, udział w konferencjach naukowych, stażach

zagranicznych oraz popularyzacji wiedzy naukowej. Pozytywnie oceniam również działalność dydaktyczną i organizacyjną Habilitantki. Uważam, że przedstawiona rozprawa habilitacyjna oraz pozostałe osiągnięcia naukowe wnoszą oryginalne i znaczące elementy do wiedzy z zakresu geografii człowieka (społeczno-ekonomicznej). Rozprawa habilitacyjna jest niewątpliwie dziełem wypełniającym pewną lukę w badaniach nad sakralizacją przestrzeni publicznej w Polsce.

Biorąc pod uwagę wartość naukową indywidualnego osiągnięcia habilitacyjnego w formie monografii oraz pozostałego dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzacyjnego uważam, że dr Lucyna Przybylska spełnia wymagania określone w Ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, z dnia 14 marca 2003 roku (Dz.U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365 oraz Dz.U. z 2011, nr 84, poz. 455) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r., (Dz.U. 2014, poz. 1383) i wnoszę o dopuszczenie Kandydatki do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Warszawa, 2 listopada 2016 r.

